

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Tertivm lentacvlum, in quo tres quæstiones tractantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

Ientaculum tertium

Pars autem Domini populus eius, Iacob funiculus hereditatis eius. Vnde huic similitudini annectit Apostolus unitatem omnium hominum in Christo. Tertia similitudo est ad actores & tutores parvuli heredis, ibi, Quanto tempore haeres parvulus est. Et haec respicit illam infinitatem, donec veniret semen. Et est in his tribus similitudinibus perspicere statum eorum qui sub lege erant, differentem à statu regeneratorum in Christo penes tria. In tertia quidem penes servitutem & libertatem: in secunda vero penes imperfectionem & perfectionem: in prima autem penes iniustitiam & iustitiam: ut facile patet inspicienti textum Apostoli & applicanti. Et haec de quarta quaestione. In festo circumcisionis Domini, Anno. M. D. XXIII. Posonii.

TERTIVM IENTACV- lum, in quo tres quaestiones tractantur.

CCVRRVNT tertio circa diuersa in nouo testamento dicta de sacerdotio, quaestiones tres: Prima de verbis Apocalyp. cap. v. Fecisti nos, Deo nostro regnum & sacerdotes. Et cap. i. Fecit nos regnum & sacerdotes Deo & patri suos. Secunda, de verbis Petri Apostoli in cap. ii. primae suae epistolae, Vos autem genus electum, regale sacerdotum, gens sancta, &c.

Tertia de verbis eiusdem Petri Apostoli in eod. cap. Ad quem accedentes & ipsi tanquam lapides vivi

De Sacerdotio.

superædificamini domos spirituales in sacerdotium sanctum, offerentes spirituales hostias acceptabiles Deo per Iesum Christum.

Circa verba Apocal. occurrit quæstio, an sit sermo de sacerdotio propriè, an non? nam ad vtranque partem ratio verget. Quòd enim de sacerdotibus propriè loquatur, habetur tū ex eo quòd sermo improprius dedecet diuinam reuelationem. Tum ex eo quòd coniunctum sibi regni nomen sumitur propriè quum dicitur, Fecisti nos Deo nostro regnum & sacerdotes. Qua enim ratione non impropriatur regni nomen, eadem ratione abducendum à proprietate non est sacerdotis nomen, quum simul ponantur.

Quòd verò non propriè sacerdotis nomen hoc in loco positum intelligatur, habetur ex eo quòd si propriè dictum est, sequitur Christianos omnes aut saltem iustos, omnes saltè prædestinatos esse propriè sacerdotes. quod sanctæ matris Ecclesiæ pias aures offendit: utpote multorum hæreticorū dogma. Circa verba quoque Petri Apost. primò inducta occurrit: primò, similis quæstio: an scilicet sit primò de sacerdotio propriè. Nam quod si sermo proprius habetur, ex duobus primò, quia de dignitate populi Christiani loquitur. constat autem ad dignitatem spectare sacerdotium propriè dictum, & nō per similitudinem. Secundò, quia sermo iste sumptus est ex verbis Domini scripti à Moyse Exod. xix. vbi constat de sacerdotio propriè dicto sermonem esse.

Quòd autem non sit sermo de sacerdotio propriè ex eo arguitur: quia sequeretur quemlibet Christianū donatum esse sacerdotio propriè dicto: & sic quilibet Christianus esset propriè sacerdos. Quòd hinc tantò clarius sequitur, quantò manifestum est ad populum Christianum hunc sermonem dirigi, & non ad maiores in Ecclesia ad quos fortè referri dicuntur

Ientaculum tertium

Sermones allati ex Apocalypsi. Occurrit deinde specialis quaestio, cur Petrus apostolus referens hæc Domini verba, mutauerit illa. Nam in Exod. Dominus dixit: vos eritis mihi in regnum sacerdotale. Petrus verò dixit: Vos autem sacerdotium regale. Inter quæ quanta sit distantia, monstrat diuersa significatio substantiuu & adiectiuu. Circa demum verba eiusdem Petri Apostoli vltimo allata, similis primo, occurrit quaestio de proprietate sermonis: quia ex vna parte loqui improprie dedecet sacram scripturam: & ex alia re sequitur omnes Christianos esse sacerdotes, si sermo est proprius, quum ad omnes dirigatur sermo iste. Querit deinde, an hostias dixerit spirituales diminutionis an excellentiæ causa: vt scilicet hortetur ad offerendum spirituales hostias, tanquam meliores hostiis corporalibus vel tanquam ad quales possunt.

Antequam respondeatur, prædeklarandi sunt ex sacra scriptura termini cum differentiis eorum. In duplici siquidem significatione inuenitur sacerdotium in sacra scriptura, scilicet vel proprie, vel secundum similitudinem seu participationem quandam. Et proprie quidem frequentissimum est sacerdotis nomen in sacris literis. Secundum verò similitudinem rerum quidem est ipsum sacerdotii nomen, sæpe tamen sacerdotalium operum nominibus scriptura vtitur sic scilicet secundum similitudinem seu participationem quandam: vt tunc apparebit. Sacerdos igitur proprie definitur ab Apostolo ad Hebræos quinto: Omnis, inquit, pontifex, ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ ad Deum sunt, vt offerat Deo dona & sacrificia pro peccatis. Nec mireris nouicie, si de sacerdote loquendo ad pontificis definitionem transire videatur: quandoquidem Apostolus vt synonymis vtitur pontificis & sacerdotis nominibus: vt patet ibi in multis capitulis. Iuxta hanc significatio-

nem

De Sacerdotio.

nem constat appellari sacerdotes eos qui officium habebant offerendi Deo sacrificia & oblationes: & sapissimè in scriptura nominari. Sacerdotij verò nomine secundum quandam similitudinē Petrus Apostolus vtitur in verbis in ter tia quæstione inductis: ve infra clarè patebit. Opera autem sacerdotis pluries inuenimus secundum similitudinem applicatam ad actus diuersarum virtutum. Et de interiore actu penitentia patet in P salmista. Sacrificium Deo spiritus contribulatus. De actu abstinentiæ, ad Roman. xii. Exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, &c.

De actu diuinę laudis, ad Hebræos xiii. Offeramus hostiam laudis semper Deo, id est fructum labiorum consentientium nomini eius. De actu beneficentiæ ibidem, Beneficentiæ & communionis nolite obliuisci: talibus enim hostiis promeretur Deus. De actu martyrii, Sapientiæ iii. Tanquàm aurum in fornace probauit illos, & quasi holocausti hostiam accepit illos. Et vniuersaliter de actibus iustitiæ in Psalmo dicitur: Sacrificate sacrificium iustitiæ. Hæc enim & alia huiusmodi per quandam similitudinem hostiæ & sacrificii dicuntur: pro quanto induunt rationem oblatorum Deo ad eius honorem. Et similiter secundum similitudinem sacerdos dicitur qui hæc ad honorem Dei facit, pro quanto offert huiusmodi virtutē actus Deo, ordinando illos in honorem Dei.

Ex quibus habes primò quòd sacerdos propriè est nomen gradus, ordinis, seu officii publici ad offerendum Deo sacrificium: non curando nunc differentiam inter ordinem, gradum & officium. Sacerdos verò similitudinariè, nomen est virtutis: scilicet religionis seu sanctitatis afficientis animum ad diuinum cultum. Habes secundò conditiones tres requisitas ad propriè sacerdotem. Prima est quòd sit ex homini-

Tentaculum tertium

bus assumptus. Et hinc gradus seu dignitas monstratur, ut interlin. glossa notauit.

Secunda est, quod sit pro hominibus constitutus. Et hinc publica utilitas monstratur, ita ut sit mediator inter Deum & homines constitutus pro hominibus in iis quæ sunt ad Deum. Tertia est, quod offerat sacrificia. Et hinc facultas ad supremum oblatum Deo, monstratur: ad differentiam minorum etiam officiorum publicorum ad offerendum Deo laudes. Nunquam itaque intelligas sacerdotium aut sacerdotem propriè: nisi has in eo inueneris condiciones. Offerentes siquidem quæcunque virtutum opera Deo: assimilantur sacerdotibus: & participat sacerdotium, pro quanto actum oblationis exercent: sed à sacerdote & sacerdote propriè deficiunt pro quanto non ex publico sacerdotii officio offerunt. Et similiter oblata deficiunt à sacrificiis proportionabiliter: ut infra clarè patebit. Et si obiiciatur contra hæc, quod quæ ratione Christus offerendo seipsum in ara crucis, fuit verè & propriè sacerdos: eadem ratione sancti martyres offerendo seipsos in ara ignis, & aliorum tormentorum, fuerunt verè & propriè sacerdotes: ac per hoc ruunt omnia dicta: quoniam ex sola virtute martyrii voluntarii sacerdotium propriè dictum inuenitur. Et si hoc admittitur, non erit difficile deducere sacerdotium propriè dictum ad offerentes mortificationem carnis, & alia huiusmodi.

Ad hoc dicitur quod inter Christum & alios maxima est in hoc differentia: & pro nunc dicemus triplicem. Prima est ex parte principii: quia Christus ex publico sacerdotii officio obtulit seipsum: ita quod fuit constitutus sacerdos ad sacrificandum seipsum: quod de nullo alio etiam suspicari fas est: quia nullus sit sacerdos ad offerendum seipsum in sacrificium, sed

Ad

De Sacerdotio.

ad offerendum in lege vitulum aut ouem,
&c. & in lege noua corpus & sanguinem Domini.
Christus autem Dominus ex hominibus assumptus
à Deo patre, & pro hominibus constitutus est ad of-
ferendum seipsum per mortem propriam in ara cru-
cis: vt patet per Apostoli processum longum ad He-
bræos. Secunda est, ex parte oblationis. Oblatio siqui-
dem Christi fuit secundum substantiam oblationis
voluntaria: hoc est, mortuus est, quia ipse voluit, non
solum voluntate diuina, sed etiam voluntate huma-
na non solum per modum acceptantis, sed per mo-
dum causantis: pro quanto in potestate animæ suæ
erat prohibere mortem suam, corporalem: quia erat
anima glorificata, & noluit fieri huiusmodi prohibi-
tionem. Vnde singularissimè scriptum est de hoc vo-
luntario Isa. liii. Oblatus est quia ipse voluit. Et ipse
Dominus dicit. Nemo tollit animam meam à me, sed
ego ponam eam à meipso. Ioan. x. & de sua quo ad
hoc potestate, subdit: Potestatem habeo ponendi
animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi
eam. Reliquorum autem sanctorum martyrum ob-
latio non fuit voluntaria quo ad substantiam: quia
non erat in potestate eorum mori vel non mori: quam-
uis in potestate eorum quandoque fuerint circumstan-
tiæ moriendi, puta locus, tempus, modus. Non fuit,
inquam, voluntaria nisi per modum acceptantis: pro
quanto acceptauerunt mori pro honore Dei, qua-
si facientes de necessitate virtutem. Tertia, ex parte
rei oblatæ. Nam sanguis Christi fuit suapte natura
reconciliatiuus, satisfactiuus, &c. pro aliis: imò pro
 toto mundo, vt dicitur i. Ioan. ii. sanguis verò alio-
rum martyrum ipsis solis meritorius est. Non est er-
go similis ratio de sacrificio mortis Christi, & de sa-
crificiis mortis aliorum martyrum. Vnde manife-
stum fit Christum offerendo seipsum fuisse verè &
ad

Ientaculum tertium

proprie sacerdotem: sanctos autem martyres fuisse sacerdotes per quamdam similitudinem, vt sacerdos est nomen virtutis.

His præmissis respondetur ad primam questionem de verbis Apocalyp. quod sermo est in vtroque textu de sacerdote proprie Recognoscuntur siquidem duo beneficia exhibita Christiano populo: scilicet regni & sacerdotii. Vbi, pro claritate aduerte magnam esse dignitatem populi si erigatur in regnum, & si concedatur vt sint ex eis sacerdotes: vt testatur priuatio eorundem: si enim regnum redigeretur in prouinciam, valde degeneraret: & similiter si populus aliquis priuaretur, vt ex eis non possint fieri sacerdotes: aut (quod plus est) quod in eis non essent sacerdotes, valde degeneratur. Ad magnum ergo beneficium populi spectat concessio vtriusque dignitatis: vt scilicet populus erigatur in regnū, & suos habeat ex suis sacerdotes. Vtranque itaque dignitatem collatam Christiano populo esse, Apocalypsis testatur. Et regnum quidem Dei est, vt dicitur ad Ro. xiiii. iustitia, pax, & gaudium in spiritu sancto. Quod in præsentia incipit iuxta illud Luc. xvii. Regnum Dei intra vos est. In futuro autem perficietur: tum quia nec iustitia, nec pax, nec gaudium in spiritu sancto hic consummatur: tum quia Christus ipse expectauit regnare vsquequo transiret ex hac vita. Fuit ergo Christianus populus regum Deo, quum sit iustus, pacificus, & gaudens spiritu sancto. Siste parum per hic, & nota primò, dignitatem regalē explicari per regnum, non per Reges: ait enim, fecisti nos regnum. & non dicit, fecisti nos Reges, quia regnum directè sonat dignitatem vniuersitatis. Rex autem dignitatem personalem: vt hinc intelligas Christianos erectos proprie in regnum, & non in reges, vnus enim solus est in Dei regno Rex, proprie loquendo. Nota secundò eandem

excel:

De Sacerdotio.

excellentiā notari, quod hic incipiat, & in futuro consummabitur: dum verbo præteriti temporis dicitur, fecisti nos regnum: & verbo futuri temporis subditur, regnabimus super terram, quod tunc verificabitur, quum Christiani corregnabunt Christo in terra uiuentium.

Nota tertio dignitatem regulam ita explicatam in præsentī & in futuro per dicta uerba, ut intelligatur excellentiam hanc ita esse uniuersitatis, ut ad personales quoque actus in futuro se extendat. Et propterea explicata est quò ad futurum per actus regnandi, dum dictum est & regnabimus super terram, quò contrà sacerdotalis dignitas explicata est per nomen personale, & nihil ad sacerdotes spectans dicitur de futuro: ut intelligeremus aliter communicatam dignitatem sacerdotalem, & aliter dignitatem regni: & similiter aliter & aliter se habere ad futurum utranque dignitatem. Dignitas namque sacerdotalis non sic est populi, ut quilibet sit pars sacerdoti: sicut dignitas regni sic est populi ut quilibet sit pars regni: sed sacerdotalis dignitas sic est populi, ut habeat ex suis aliquos sacerdotes. Et propterea textus utitur sacerdotis nomine: quod non est nomen collectivum, sed singularis personæ. Et ut contentiosi ac proterui contumaciantur, & videant suauem dispositionem regni de sacerdotii populo concessi, exigere dictum intellectum, perspicere & clarè intueri alium sensum (scilicet quod quilibet de populo sit sacerdos) destruere seipsum. Nam si ex Christianis populus habet dignitatem sacerdotii, ut quilibet sit sacerdos, propriè loquendo, sequeretur de necessitate quod nullus Christianus est sacerdos: quia sacerdos ex hominibus est assumptus & pro hominibus constitutus in iis quæ sunt ad Deum &c. ac per hoc si quilibet est assumptus & constitutus, nulli sunt ex quibus assumitur & pro quibus

Tentaculum tertium

constituitur: nisi si forte diceretur, quod remanent infideles ex quibus assumitur, & pro quibus constituitur. Quod primò est ridiculum, sacerdotes nostros fieri pro infidelibus.

Deinde non effugit vim argumenti: quia si totus mundus esset Christianus, nullus Christianus esset sacerdos: quum nulli homines remanerent ex quibus sacerdos assumeretur & pro quibus constitueretur: sicut si quilibet homo esset rex, nullus homo esset rex, quia nullus haberet super quos regnaret. Sapientia ergo diuina disponens omnia suauiter, reuelante Christiano populo vtranque dignitatem collatam, ita vt intelligatur vtraque suauiter collata, illa regia secundum suauitatem regni, sacerdotalis vero secundum suauitatem sacerdotii: vt scilicet ex Christianis aliqui sint assumpti & constituti pro aliis sacerdotibus. Et sicut verè & propriè dicitur, fecisti nos Deo nostro regnum, colligendo omnes Christianos in regnum Dei, ita verissimè etià dicitur fecisti nos sacerdotes Deo, assumendo ex nobis & constituendo pro nobis aliquos nostrum sacerdotes, quoniam sic & verissimè & propriissimè verus est sermo iuxta subiectam materiam: & totus populus recognoscit beneficium vtrunque esse suum, quamuis, diuersimodè, quia primum in singulis, secundum in quibusdam, ex singulis tamen & pro singulis. Et quia in patria non erunt sacrificia, sicut nec templum (iuxta illud Apocal. xxi. Templum non vidi in ea) ideo nihil in futurum de actu sacerdotis dicitur: quamuis sacerdotalis dignitas maneat in æternum. Et sic patet solutio primæ quæstionis, admittendo dicta Apocal. verba ad vniuersum Christianum populum referri: quod tamen multi fortè non admitterent. Et verba quidem allata ex v. cap. non sunt populi Christiani, sed animalium & seniorum: à quibus distingui

reliquum

De Sacerdotio.

reliquum Christianum populum apparet intuenti
textum, exprimentem vltra animalia & seniores an-
gelos & omnem creaturam . in caelo, super terram
&c. Verba autem primi capituli Ioannis Apostoli
Euangelistæ sunt. Qui erat sacerdos, & in persona
ipsius & ei similia glossari possunt. Hæc de prima
quæstione.

AD secundam quæstionē de verbis Petri Aposto-
li pro quanto similem petit difficultatem patere
potest ex dictis responsio. Et breuiter dicitur quod
est ibi sermo de sacerdotio propriè dicto, & quod
secundum rem significatur ibi vtraque dignitas, regni
scilicet & sacerdotii, collata Christiano populo. Quò
ad modum verò explicandi, aliter explicata est à Pe-
tro apostolo quàm fuit à Ioanne Euangelista: nam
Petrus non explicauit illam per nomen personale
(non enim dixit, vos estis sacerdotes) sed per nomen
ipsius dignitatis sacerdotalis dicendo. Vos estis sacer-
dotium, vt per hoc eruditus quisque facillè posset in-
telligere quid significatur scilicet quòd in illis esset di-
gnitas sacerdotii scilicet in vobis est dignitas sacerdo-
tii. Quod sufficientissimè verificatur habendo ex se
ipsis quosdam sacerdotes: & non oportet verificari
sic, vt singuli sint sacerdotes: quia vt deductum est, si
singuli essent sacerdotes, nullus esset sacerdos. Quum
verò secundò quæritur, cur Petrus mutauerit verba
Domini in Exod. dum ibi dicitur, Regnum sacerdo-
tale: Petrus autem ait, sacerdotium regale. Respon-
detur ea ratione factam esse mutationem, quia illud
regnum vt pote temporale, decorabatur dignitate sa-
cerdotali tanquam illustriore: sacerdotium verò no-
strum, quàmuis spiritalius, decoratur tamen regno Dei
æterno, vt pote clariore & meliore. hic enim factum
est vt ibi regnū significaretur decoratum sacerdotali
dignitate, dicendo, Regnum sacerdotale, hic verò
sacer-

Ientaculum tertium

sacerdotium significaretur decoratum regno, dicens
do, Sacerdotium regale. Declaro singula. Promisit
populo Israël Deus, si seruaret mādata sua, quattuor:
vt dicitur Exod. xix. Eritis mihi in peculium de cun-
ctis populis (mea est enim omnis terra) & vos eritis
mihi in regnum sacerdotale, & gens sancta. Vbi pri-
mò promittit Deus habiturum se populum Israël in
specialiter propriam rem ad similitudinem peculii,
quod specialiore quodam iure possidetur, quam id
quod communiter habetur, vnde & dicitur peculium
castrense vel quasi &c. Propterea siquidem interpo-
nit, mea enim est omnis terra, tanquam diceret: licet
ego sim vniuersalis Dominus totius orbis communi
iure creationis, gubernationis &c. vos tamen eritis
mei quasi speciali quodā iure, propter specialem cu-
ram quam habebo de vobis quati de peculio. Et huic
suo peculio adiecit tres dignitates, scilicet regni sacer-
dotii, & sanctitatis. Regni quidem tēporalis quoniam
exigebat populum illum in temporale regnum ipsius
Dei, ita quod Deus esset illis rex, & ipsi essent eius re-
gnum. Nec hoc ego fingo, sed scriptura testatur mul-
tipliciter. Tum primi Reg viii. vbi populo petente
constitui sibi hominem in regem, Dominus dixit ad
Samuelem: Non enim te, sed me abiecerunt ne re-
gnem super eos. Tum quia ibidem xii. Samuël dixit
populo ad idem propositum, Dixistis, rex imperabit
nobis, quum dominus Deus vester regnaret in vobis.
Tum quia in præfato viii. cap. reprehenditur populus
de hac sua pētitione, quæ non esset reprehensione di-
gna nisi ratione iniuriæ quam faciebant Deo, resis-
tantes illum pro rege, & volentes habere hominem
in regem sicut cæteræ gentes habent. Vnde populus
Israël paruo tempore dignitatem regni Dei retinuit
scilicet à Moysē vique ad Samuelem: postea autem
in regnū hominis degenerando transiit. Et hoc etiam

parum

De Sacerdotio.

parum retinuit, sub tribus scilicet regibus tantum: Saule, Dauid, & Salomone. Nam postea non fuit amplius regnum hominis, sed scissum est in regna hominum. Temporalem ergo dignitatem regni Dei ut specialis Regis eorum promissam à Deo, si seruarent mandata eius, quia latens erat, quia Rex inuisibilis erat, oportuit decorare & illustrare claritate dignitatis sacerdotalis, quæ in manifesto posita fuit, & propterea dicitur regnum sacerdotale. In cuius signum suprema iudicia summo sacerdoti reseruata sic erant, ut morte puniendus esset qui non pareret iudicatio: ut habes Deut. xxvii. Et reuocatio profugorum usque ad mortem summi sacerdotis decreta fuit Iosue xx. Tertia demum dignitas (scilicet ut esset gens non prophana, non superstitiosa, non sacrilega, ut gentes ignorantes Deum, & colentes idola: sed sancta, hoc est dicata Deo vero per verum cultum) manifesta est. Petrus autem apostolus mutauit peculium in genus electum, explicans & specialitatem electorum & originem per æternam electionem, & modum exequendi electionem per viam generationis, generantur siquidem Christiani per baptismum. Dignitatem vero regni altiore insinuauit sacerdotalis. Et verè sic est, quia sacerdotium Christianum est sacerdotium regni: sicut euangelium est Euangelium regni, proculdubio æterni: ut explicat etiam Apostolus ad Hebræ. ix. Christus assistens pontifex futurorum bonorum, hoc est eorum quæ in futuro seculo expectamus. Constat autem longe melius & illustrius esse æternum Dei regnum, quam præsens sacerdotium: quoniam hoc sacerdotium est propter illud regnum, & non econtrario. Rationabiliter itaque mutauit Petrus dicens, sacerdotium regale propter excellentiam æterni regni, cuius est sacerdotium nostrum. Et hoc ita accipito secundum literalem sensum scripturæ, ut

non

Ientaculum quartum

non respuas etiam posse dici nostrum sacerdotiū regale, quia est secundum ordinem Melchisedech, qui rex & sacerdos fuit. Et hæc de secunda quaestione.

AD tertiam quaestionem de verbis eiusdem Petri Apostoli. Ad quem accedentes, &c. Respondetur quod sermo est hic de sacerdotio nō propriè, sed metaphoricè. Quòd ex contextu apparet. Tum ex præcedentibus: nam metaphoricè sermone præponit lapides viuos, & superædificari in domos spirituales. Tum ex sequentibus nam metaphoricè quoque sermone subiungit spirituales hostias. Ex his enim manifestum fit quòd metaphoricè quoque loquitur de sacerdotio, exhortans fideles vt accedentes ad Christum spiritualibus pedibus, tanquam viui lapide superædificentur in spirituales domos, & in spirituale sacerdotium ad offerendum spirituales hostias, vbi clarè patere potest totum sermonem esse metaphoricum: significari per hoc sacerdotium virtutis, quo aliquis offert opera virtutis Deo: vt supra diximus. In cuius signum appellatum est sacerdotium sanctum, à sanctitatis virtute: cuius est afficere animum ad diuinum cultum. Sanctitas enim licet credatur illam esse virtus quæ est religio: in hoc tamen ab ea differt, quòd ipsa primò respicit animum, religio verò opera. Vnde vacantes exteriori cultui diuino, religiosi appetantur: sancti autem minimè, nisi animo mundo ad diuinum se habeant cultum. Ad mundo igitur animo offerendum virtutis opera Deo, hortatus est, dum in sanctum sacerdotium prouehere Christianos studuit. Nec hinc sequitur aliquod inconueniens aut dedecens sacram scripturam: quoniã aliud est impropriè loqui, & aliud est metaphoricè loqui: vt patet: & metaphoricæ locutio frequens est in sacra scriptura.

Ad id verò quod deinde quaeritur de spiritualibus hostiis,

De Sacerdotio.

hostiis, an meliores sunt, &c. respondetur dicendo
quia, præmissa tamen prius ratione nominis. Actus
virtutum interioris elicit, & exterius imperati, si ad
honorem Dei fiunt, dicuntur spirituales hostiæ à com-
muni ratione, quia hostiæ sunt secundum spiritum,
sicut domus spiritualis dicitur, quia domus est apud
spiritum. Interior autem virtus actus ad Deum rela-
tus, dicitur speciali etiam ratione hostia spiritualis, sci-
licet ratione materiæ: ita quod est utroque modo
spiritualis, & vocatur sacrificium invisibile à sanctis
doctoribus. Primum itaque est, quod spirituales ho-
stiæ secundum rationem hostiæ sunt diminutive ho-
stiæ: hoc est, sunt hostiæ secundum quid, & non sim-
pliciter, ita quod ly spiritualis est conditio quasi dimi-
nuens rationem hostiæ; seu dicens hostiæ secundum
quid. Hostia enim simpliciter & absolute nomen est
corporalis sacrificii. Exemplo. Domus est nomen rei
corporalis: & propterea domus spiritualis non est do-
mus simpliciter, sed metaphoricè, seu secundum
quid. Secundum est, quod comparando hostias spiri-
tales hostiis absolute, quæ sunt sacrificia corporalia:
meliores sunt simpliciter hostiæ spirituales. Et ratio
est: quia hostia spiritualis est virtutis reddentis homi-
nem Deo gratum, & qua nemo potest malè uti. Sa-
crificia autem fiunt cum immundo animo, & illæ
sunt propriæ bonis: istæ autem communes sunt bo-
nis & malis. unde Esa. i. dominus dicit, Quo mihi
multitudinem victimarum vestrarum? incensum ab-
ominatio est mihi. Et tandè ratione reddens subdit,
Manus vestræ sanguine plenæ sunt. Et Dominus in
Euangelio Mat. ix. Euntes discite quid est, Misericordiã
volo, & non sacrificiũ, quod scriptum est Osee vi. vba
adungitur. Et scientiã Dei plus quàm holocaustam.
Misericordia enim & scientia Dei spirituales sunt ho-
stiæ. Tertium est, quod hostia novi testamenti in
scripta

scripta

Lentaculum quartum

seipsa quidem melior est omnibus, quum sit ipse
Christus Deus noster. Sed oblatio eius ex parte offe-
rentium non est melior hostiis spiritalibus, sed quan-
doque est pessima: ut patet. Quum Petrus ergo Apo-
stolus ad offerendas spiritalis hostias inducit, ad me-
liores offerentibus inducit, quamuis ad diminutiones
in ratione hostiæ, Et hæc de tertia quæstione. Posi-
tū in festo Pauli primi eremitæ. M. D. X X I I I I.

Q V A R T V M I E N T A - culum: de nouem Beatitudini- bus Euangelicis.

CCVRRVNT quartò E-
uangelicæ beatitudines tractā-
dæ, positæ Matt. quinto. Circa
quas antequā singulæ tracten-
tur, quinque occurrunt quæsi-
ta. Primum, cur Dominus in
principio has beatitudines pro-
posuit, secūdo, cur multas, ter-
tiò, cur tot: id est nouem. quartò,
cur pluraliter. Et ad primū qui-
dem quæsitum responderetur, Do-
minum in principio legis Euan-
gelicæ beatitudines proposuisse
duplici ratione. Altera est, quia
sunt fines: quia perfectiones
istæ quæ ut beatitudines, proponuntur,
sunt in præfenti vita ut fines.
Quod ex eo patet, quòd qualibet
earum proponitur ut vestita
beatitudine ex ratione finis
ultimi in patria. In qualibet
siquidem beatitudine, ponuntur
quatuor. Primò, perfectio aliqua:
puta esse pauperem, spiritu esse
mitem, &c. secūdo, ratio
beatitudinis, in verbo, beati,
tertiò deriuatio beatitudinis.